Адыгэ макъ

№ 245 (20508)

2013-рэ илъэс

МЭФЭКУ

ТЫГЪЭГЪАЗЭМ и 18

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Щынэгъончъэным иIофыгъохэм атегущыIагъэх

2014-рэ илъэсым Шъачэ щыкIощт КIымэфэ Олимпиадэмрэ Паралимпиадэмрэ щынэгъончъэу зэхэщагъэхэхъунхэм пае шIэгъэн фаехэм, ащкIэ Къыблэ федеральнэ шъолъырым хэхьэрэ субъектхэм пшъэрылъэу апашъхьэ щытхэр мы уахътэм зэрэзэшIуахыхэрэм афэгъэхьыгъагъ УФ-м и Президент и Полномочнэ лIыкIоу Къыблэ федеральнэ шъолъырым щыIэ Владимир Устиновым тыгъуасэ зэхищэгъэ зэхэсыгъор. Видеоконференцие шIыкIэм тетэу кIогъэ Iофтхьабзэм хэлэжьагъ Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан.

Владимир Устиновым пэублэ псалъэ къышIызэ, къиhьащт илъэсым имэзае къызэIуахыщт Олимпиадэм тикъэралыгъокIэ мэхьанэшхо зэриIэр къыIуагъ. Джэгунхэр щынэгъончъэу зэхэщэгъэнхэр, мыщ къэкIорэ хьакIэхэм ар агу дахэкIэ къинэжьыныр пшъэрылъ шъхьаIэу зэрэщытыр УФ-м и Президентэу Владимир Путиным пчъагъэрэ къыхигъэщыгъ. Мыщ дэжьым анахь пшъэдэкIыжьышхо зыхьынэу къызытефэхэрэр Къыблэ федеральнэ шъолъырым хэхьэрэ субъектхэр арых.

— ХэбзэухъумэкIо ыкIи гъэцэкIэкIо хэбзэ къулыкъухэм анахьэу анаIэ зытырагъэтын фаер регионхэм террористическэ актхэр къащымыхъунхэр ары. ЦIыфхэр зэрыс автобусыр къалэу Волгоград бэмышIэу къызэрэщагъэуагъэм къыгъэлъэгъуагъ мы лъэныкъомкIэ типшъэрылъхэр икъу фэдизэу зэрэтымыгъэцакIэхэрэр, тиIофшIэн нахь дгъэлъэшын зэрэфаер. Джащ фэдэу лъэпкъ ыкIи дин зэмызэгъыныгъэ обществэм къыхэзылъхьэ зышIоигъо кIуачIэхэр къыхэдгъэщыхэзэ, ахэм тапэшIуекIон зэрэфаери зыщыдгъэгъупшэ хъущтэп, — къыIуагъ Владимир Устиновым.

Олимпиадэр зыщыкIощт Шъачэ анахь пэблагъэу щыс Адыгеим пшъэдэкIыжьэу ыхьырэр къыгурыIозэ иIофшIэн зэригъэцакIэрэр къыIуагъ нэужым гущыIэ зэратыгъэ АР-м и ЛIышъхьэ.

— Олимпиадэ джэгунхэр щынэгъончъэу зэхэщэгъэнхэм фэшI республикэм къытефэрэр зэкIэ ыгъэцэкIэщт, — къыIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан. — Олимпиадэм имашIо Адыгеим къызыскIэ, ащ епхыгъэ Iофтхьабзэхэр зэрифэшъуашэу редгъэкIокIынхэм тыфэхьазыр. А лъэхъаным АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ икъулыкъушIэ нэбгырэ минрэ ныкъорэ фэдизмэ цIыфхэм ящынэгъончъагъэ къаухъумэщт. Непэрэ мафэхэм Адыгеим къиhьэрэ автотранспортыр, IэкIыб къэралыгъохэм къарыкIырэ цIыфхэр тэуплъэкIух, лъэпкъ ыкIи дин зэгурыIоныгъэр республикэм щымыукъогъэным тынаIэ тетэгъэты. Дунэе мэхьанэ зиIэ спорт Iофтхьабзэхэр зэрифэшъуашэу Урысыем зэхищэн амал зэриIэр щыIэныгъэм къыгъэлъэгъуагъ. Ау ар зыгу римыхьырэ кIуачIэхэри щыIэх, ахэм ягухэлъхэр къадэмыхъунхэм фэшI зэкIэми тызэдеIэжьыхэзэ тапэшIуекIон фае. Адыгеир пштэмэ, тызыхэт илъэсым тыгъэгъазэм и 25-м къыщегъэжьагъэу щынэгъончъэным фэгъэзэгъэ къулыкъу зэфэшъхьафхэм гъэлъэшыгъэ шIыкIэм тетэу Iоф ашIэщт.

Зэхэсыгъом хэлэжьагъэхэр ятIонэрэ Iофыгъоу зытегущыIагъэхэр программэу «Къэлэ щынэгъончъэр» зыфиIорэм къыдыхэлъытагъэу хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ министерствэхэу регионхэм ащыIэхэм аIэкIэлъ техническэ пкъыгъохэр субъектхэм ябаланс хэгъэхьажьыгъэнхэмкIэ амалхэр ары. Регионхэм япащэхэм ащыщхэр ащ епхыгъэу къэгущыIагъэх, унэшъо гъэнэфагъэхэри ашIыгъэх.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу шIуагъэ къытэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм зэрэдэлажьэрэм, республикэм ихэдзын системэ нахьышIу шIыгъэным иIахь зэрэхишIыхьэрэм, цIыфхэм хэдзынхэмкIэ фитыныгъэу яIэхэр мыукъогъэнхэм ылъэныкъокIэ гъэхъагъэу иIэхэм ыкIи Адыгэ Республикэм хэдзын системэр илъы зыхъугъэм ия 20-рэ илъэс ехъулIэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тамыгъэу «Законыр. Пшъэрылъыр. ЦIыфыгъэр» зыфиIорэр къыфагъэшъошагъ **ХьэцIэцIэ Фатимэ Зауркъан ыпхъум —** Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие исекретарь.

ЦIыфхэм хэдзынхэмкIэ фитыныгъэу яIэхэр мыукъогъэнхэм епхыгъэ гъэхъагъэу яIэхэм, илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыряIэу Iоф зэрашIэрэм ыкIи Адыгэ Республикэм хэдзын системэр иIэ зыхъугъэм ия 20-рэ илъэс ехъулIэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ афагъэшъошагъ:

— **Абрамова Галинэ Владимир ыпхъум,** Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие и Аппарат къэбархэмкIэ игупчэ ипащэ;

— **Андырхъое Аскэрбый Кущыку ыкъом,** Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие и Аппарат къэбархэмкIэ игупчэ испециалист-эксперт шъхьаIэ.

Автомобильхэр шIухьафтын афашIыгъэх

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан къалэу Мыекъуапэ, Тэхъутэмыкъое, Красногвардейскэ ыкIи Мыекъопэ районхэм Iоф ащызышIэрэ поликлиникэхэм ащыщхэм къафащэфыгъэ хэушъхьафыкIыгъэ автомобильхэм яIункIыбзэхэр мы муниципальнэ образованиехэм ялIыкIохэм тыгъуасэ аритыжьыгъэх.

Мыщ фэгъэхьыгъэ мэфэкI зэхахьэу АР-м и Правительствэ и Унэ дэжь щыкIуагъэм республикэм ипащэ къыщыгущыIэзэ шIухьафтын зыфашIыгъэ пстэуми къафэгушIуагъ. Псауныгъэр къэухъумэгъэным исистемэ игъэкIэжьын къыдыхэлъытэгъэ лъэныкъохэр тапэкIи республикэм щыгъэцэкIэгъэнхэм, медицинэм иучреждениехэм ящыкIэгъэ IэпыIэгъур арагъэгъотыным анаIэ зэрэтетыщтым къакIигъэтхъыгъ. ШIокI зимыIэ медицинэ страхованиемкIэ федеральнэ къулыкъум икъутамэу Адыгеим щыIэмрэ АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэрэ къызэтырагъэнэгъэ ахъщэм ишIуагъэкIэ мы автомобили 10-р ащэфын зэралъэкIыгъэр, ащкIэ ахэм щысэ дэгъу къызэрагъэлъэгъуагъэр АР-м и ЛIышъхьэ игуапэу къыхигъэщыгъ.

— Сымаджэу къышъоуалIэхэрэм япчъагъэ нахь макIэ хъунэу, шъуигухэлъхэр къыжъудэхъунхэу сышъуфэлъаIо, — къыIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан медицинэм иIофышIэхэм закъыфигъазэзэ.

АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем тызэрэщигъэгъозагъэмкIэ, мы автомобильхэр хэхыгъэхэу поликлиникэхэм апэещтых. Ахэм ящэфын пэIухьэгъэ сомэ миллиони 2,7-р республикэ бюджетым къыхахыгъ. БэмышIэу IэпыIэгъу псынкIэм имашини 2 Адыгеим къыIэкIэхьагъ, ахэр медицинэ оборудованиемкIэ зэтегъэпсыхьагъэх, автомобиль пэпчъ сомэ миллион ыуас. Мыщ дэжьым министерствэм пшъэрылъ шъхьаIэу зыфигъэуцужьыхэрэм ащыщ поликлиникэхэм, фельдшер-мамыку пунктхэм яуалIэхэрэм япчъагъэ нахьыбэ хъуным къыфэкIонхэр, ащ дакIоу сымэджэщхэм ачIэгъуалъхьэхэрэм япчъагъэ къыщыгъэкIэгъэныр. Ар гъэцэкIэгъэным пай мы автомобильхэр районхэм зыкIафащэфыгъэхэр.

Нэужым АР-м и ЛIышъхьэ мэфэкI шIыкIэм тетэу автомобильхэм яIункIыбзэхэр зытефэхэрэм аритыжьыгъэх, нэбгырэ пэпчъ екIолIагъ, фэгушIуагъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Нэхэм щяIазэх

Республикэм ит сымэджэщхэм ыкIи поликлиникэхэм нэм еIэзэрэ врачхэр зэрямакIэхэм къыхэкIэу цIыфэу ахэм яIэпыIэгъу зищыкIагъэхэр къиныгъо хэтых. Ащ фэдэ специалистхэр зычIэт медицинэ учреждениехэм яуалIэхэрэр чэзыум бэрэ хэтых, къанэмысыхэуи къыхэкIы. Непэрэ щыIакIэр компьютерхэм ыкIи телефонхэм зэряпхыгъэм къыхэкIэу зыныбжь хэкIотагъэхэм ямызакъоу, ныбжьыкIэхэми мы гумэкIыгъор къафэкIо.

Мыекъуапэ нэхэр зыщауплъэкIурэ ыкIи зыщагъэхъужьырэ унэе клиникэу «Эффект» зыфиIорэм Iоф зыщишIэрэр илъэсим ехъугъ. Аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ псэуалъэхэр ащ чIэтых, республикэмкIэ мы зы чIыпIэр ары нэхэр томографие зыщашIырэр.

— Уз лъэпкъ зэфэшъхьафхэм якъыхэгъэщын врачхэм къин къафэхъоу къыхэкIы, — еIо мыщ щылэжьэрэ ГъукIэлI Саидэ. — ГущыIэм пае, шъоущыгъу узыр, шъхьэкуцIым епхыгъэ узхэр къыхэгъэщыгъуаех, ахэм ягъэунэфын врачхэр еджэнджэшыхэ зыхъукIэ, тадэжь къагъакIох. Сыда пIомэ мы узхэм джыри икъу фэдизэу зыкъамыгъэлъагъоозэ, цIыфым ахэр къыштагъэхэмэ нэмкIэ къыхэбгъэщынхэ плъэкIыщт. Томографием къыгъэлъагъорэм елъытыгъэу врачхэм зэфэхьысыжьхэр ашIых, цIыфым еIэзэщтхэмэ е операцие ищыкIагъэмэ агъэунэфы.

ЦIыфым узэу иIэр къамышIэзэ нэшъу хъущтыгъэмэ, джы пэшIорыгъэшъэу ар агъэунэфын амал щыIэ хъугъэ. ЫпэкIэ игъэкIотыгъэ уплъэкIун зищыкIагъэхэр Краснодар е нахь чыжьэу агъакIощтыгъэх. Ау ащ мыкIошъурэр багъэ, узыр хагъэужъыныхьэщтыгъэ. Джы Мыекъуапи нэхэр томографие щыпшIынхэ плъэкIыщт, ау мыщ фэдэ клиникэ къалэм зэрэдэтым зэкIэ щыгъуазэп. Ар Пушкиным ыцIэ зыхьырэ урамым тет унэу N 314-м чIэт. Адрэ къалэхэм ялъытыгъэмэ, пкIэр нахь макI, Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъэхэм фэгъэкIотэнхэр афашIых.

Аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ псэуалъэхэм Iоф зэрарашIэщтым пае ГъукIэлI Саидэ Москва, Краснодар, Санкт-Петербург ащызэхащэгъэ хэушъхьафыкIыгъэ егъэджэнхэм ащыIагъ, ишIэныгъэхэм ащыхигъэхъуагъ, сертификатхэри къыфагъэшъошагъэх.

Зынэ къыщыкIагъэ фэдэу къызышIошIыхэрэр мы клиникэм екIолIэнхэ алъэкIыщт. Нэхэм къяузырэр зэкIэ мыщ щагъэунэфы, щяIазэх, зищыкIагъэхэм нэгъунджэхэр къафырагъэтхыкIых. Клиникэм къеолIэрэ цIыфхэм пстэуми тхылъхэр къафызэIуахых, ахэр архивым щаIыгъых.

ПIАТIЫКЪО Анет.

Сурэтыр Iэшъынэ Асльан тырихыгъ.

АВТОР НЫБЖЬЫКIЭХЭМ ЯЗЭНЭКЪОКЪУ

Нэплъэгъум къыубытырэр

НыбжьыкIэхэм Iоф адэшIэгъэнымкIэ зэхэт проект иным изы Iахь творческэ сурэттехыгъэхэр. Мы мурадым тегъэпсыхьагъэу Iоф ешIэ программэу **«Адыгеим икъэлэ шъхьаIэ иныбжьыкIэхэр»** зыфиIорэми. Ащ къызэрэдилъытэу, автор ныбжьыкIэхэм ясурэттехыгъэхэм якъэгъэлъэгъон Мыекъуапэ мы мафэхэм щызэхащагъ ыкIи зэфэхьысыжьхэр ашIыгъэх. Iофтхьабзэм кIэщакIо фэхъугъэх Адыгэ Республикэм исурэттеххэм я Союз, муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ «Къалэу Мыекъуапэ» ныбжьыкIэ Iофхэмкiэ иотдел, къалэм исурэттех клубэу «Лэгъо-Накъ» зыфиIорэр.

НыбжьыкIэхэм ясурэттехыгъэхэм яапэрэ къэгъэлъэгъон 2008-рэ илъэсым зэхащэгъагъ, ащ къыщыублагъэу илъэс къэс зэнэкъокъур ашIы ыкIи ныбжьыкIэхэр чанэу ащ хэлажьэх.

Автор ныбжьыкIэхэм яIофшIагъэхэмкIэ зэнэкъокъу-къэгъэлъэгъонэу **«Фотовзгляд-2013»** зыфиIорэр чэзыуищэу зэтеутыгъагъ. Апэрэм нэбгырэ **70-мэ** ясурэттехыгъэ **1000** фэдизым ащыхэплъагъэх. ЯтIонэрэ чэзыум сурэттехыгъэ **460-рэ** къыхахыгъагъ. КIэух зэфэхьысыжь экспозицием автор **55-мэ** яIофшIэгъи **143-рэ** хагъэхьагъ ыкIи къыщагъэлъэгъуагъ.

Нэр пIэпызыхырэ сурэттехыгъэхэм щыIэныгъэ лъэныкъуабэр къыраIотыкIы, анахьэу авторхэм анэIу итыр цIыфыр ары. Ащ къешIэкIыгъэ гупшысэхэр дэгъоу къызщылъэгъорэ сурэттехыгъэхэри бэ мэхъух: **«Семья»** *(зыер Виктория Соломина)*, **«Расправь крылья!»** *(Дарья Костенко)*, **«Лунный свет»** *(Станислав Матвеев)*, **«Вечность и бесконечность»** *(Гъыщ Марин)*, **«Зеркальный мир»** *(зышIыгъэр Лъэцэрыкъо Кемаль)*, нэмыкIхэри.

Жюрир къэгъэлъэгъоным хэлажьэрэ сурэттехыгъэхэм ишъыпкъэу ахэплъагъ ыкIи яфэшъошэ уасэ аритыгъ.

Илъэс 14 — 19 зыныбжьыхэмкIэ *апэрэ чIыпIэр* **Акопян Сергей,** *ятIонэрэр* **Дарья Супруненкэм,** *ящэнэрэр* **Хьанэпэ Камиллэ** зэдагощыгъэх.

Нахь ныбжь чъэпхыгъэхэу (илъэс 20-м къыщегъэжьагъэу 30-м нэс) хэлэжьагъэхэмкIэ *апэрэ чIыпIэр* **Марина Козловскаямрэ Иван Кривкорэ** зэдагощыгъ.

ЯтIонэрэ чIыпIэр аратыгъ **Наталья Букреевам, Александр Горскэм, Леонид Поповым.**

Ящэнэрэ чIыпIэр зифэшъуашэу алъытагъэхэр **Ирина Галка, Станислав Матвеев, Елена Мележек.**

Къыхэзгъэщымэ сшIоигъор сурэттехыгъэ пэпчъ нэр ыпхъуатэу гъэцэкIагъэу, зыр зым къыкIимыIотыкIыжьэу, сюжетэу хэлъыр нафэу зэрэгъэпсыгъэр ары. Ащ авторхэм ашIэрэ Iофым гуетыныгъэ ин зэрэфыряIэр къеушыхьаты.

ТекIоныгъэр къыдэзыхыгъэхэм лауреат зэрэхъугъэхэмкIэ Щытхъу тхылъхэр ыкIи зэнэкъокъум ипремие аратыгъэх.

КIэух зэнэкъокъум хэлэжьэгъэ пстэумэ Дипломхэр афагъэшъошагъэх.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

ХЪОЦ Тэмар Рубен ыпхъур

Тыгъэгъазэм и 15-м идунай ыхъожьыгъ Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъэу, ветеран анахь цIэрыIомэ ащыщэу Хъоц Тэмарэ. Ар 1924-рэ илъэсым Красногвардейскэ районым икъуаджэу Улапэ къыщыхъугъ.

1943-рэ илъэсым имэлылъфэгъу мазэ Алджэрыекъо Тэмарэ Мыекъопэ сэнэ-аркъышI заводым рабочэу Iухьи IофшIэныр ригъэжьагъэ къодыеу, къэлэ военкоматым къикIыгъэ повесткэр къыфэкIуагъ. Ащ къыщыIощтыгъэ ищыкIэгъэщтхэр ыкIи мэфэ зытфыхым фикъущт гъомылапхъэр зыдиIыгъэу дзэм къулыкъу щихьыным пае зекIолIэщт пIалъэр. Улапэ пшъашъэр пIалъэу къыфагъэнэфагъэм ехъулIэу военкоматым екIуалIи, ащ тетэу а чэщ дэдэм дащыгъ.

Тэмарэ Абинскэ районым хэхьэрэ поселкэу Холмскэм къулыкъур щыригъэжьагъ. Ащ дащи Кавказ кIыб зэуапIэм ащагъ. Дзэ автомобиль транспортым хэтэу, дзэ регулировочнэ постым ипащэу Ермэл ССР-м икъалэу Канакер къулыкъур щихьыгъ. Заор аухыфэ щыIагъ. 1945-рэ илъэсым жъоныгъуакIэм и 9-м — ТекIоныгъэм и Мафэ тефэу дзэм къыхагъэкIыжьи, ядэжь къэкIожьыгъ. 1946-рэ илъэсым Тэмарэ Хъоцмэ янысэ хъугъэ.

Тэмарэ Адыгеим щызэлъашIэрэ бзылъфыгъэмэ ащыщыгъ. Заор къемыжьэзэ зыIутыгъэ предприятием Iухьажьи, илъэс 56-рэ сэнэ-аркъышI заводым зэпымыоу Iоф щишIагъ. Ащ ицехэу аркъыр зыщырагъахъорэм бригадирэу Iутыгъ.

Адыгеим иобщественнэ щыIакIэ чанэу хэлажьэзэрэм Тэмарэ ащыщыгъ.

Хъоц Тэмарэ тын зэфэшъхьафхэр къыфагъэшъошагъэх. Хэгъэгу зэошхом иорденэу ятIонэрэ степень зиIэр, медалэу «За оборону Кавказа», «За победу над Германией» зыфиIохэрэр ыкIи юбилей медалыбэ иIагъэх. IофшIэным гъэхъагъэу къыщигъэлъэгъуагъэхэр, социалистическэ зэнэкъокъуныгъэм зэрикIэщакIор, общественнэ IофшIэнхэм чанэу зэрахэлажьэрэр къыдалъыти, 1957-рэ илъэсым Лениным иорден къыфагъэшъошагъ.

1994-рэ илъэсым ишэкIогъу мазэ Хэгъэгу зэошхом хэлэжьэгъэ бзылъфыгъэхэм я Дунэе зэIукIэгъоу къалэу Москва щыIагъэм Хъоц Тэмарэ Адыгэ Республикэм ибзылъфыгъэ ветеранхэм ацIэкIэ хэлэжьагъ. Ащ къыщилъэгъугъэхэр, къыщызэхихыгъэхэр Мыекъуапэ иветеранхэм я Совет къащыфиIотэжьыгъагъэх. Зы илъэс къыхэкIыгъэп Хэгъэгу зэошхом хэлэжьэгъэ ветеранхэм апае жъоныгъуакIэм и 9-м ипэгъокIэу Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ зэхищэрэ гушIогъо зэхахьэм рамыгъэблагъэу.

Илъэсыбэрэ Мыекъуапэ щыпсэугъэ ветераныр къызщыхъугъэ чылэу Улапэ щагъэтIылъыгъ.

Адыгэ Республикэм иветеранхэм я Совет

Тхылъ шъхьаIэм зэхищагъэх

Урысые Федерацием и Конституцие заштагъэр тыгъэгъазэм и 12-м илъэс 20 хъугъэ. Ащ фэгъэхьыгъэ Iэнэ хъурае мы мафэхэм Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым щыкIуагъ. Iофтхьабзэр зэрищагъ апшъэрэ еджапIэм философиемкIэ, социологиемкIэ ыкIи кIэлэегъэджэнымкIэ икафедрэ идоцентэу, тарихъ шIэныгъэхэмкIэ кандидатэу Нэгъуцу Нуриет.

Iэнэ хъураем хэлэжьагъэх лъэпкъ дипломатием игупчэ ипащэу, тарихъ шIэныгъэхэмкIэ кандидатэу, доцентэу Саид Мусхаджиевыр, социологие шIэныгъэхэмкIэ кандидатэу Iэшъхьэмэфэ Фатимэ, муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ «Къалэу Мыекъуапэ» инароднэ депутатхэм я Совет хэт Бэрзэдж Асыет, университетым истудентхэр, нэмыкIхэри.

Пшъэрылъ шъхьаIэу зэхэщакIохэм яIагъэр Конституцием къыкIугъэ гъогум, мэхьанэу иIэм студентхэр щыгъэгъозэгъэнхэр, мыщ къыдыхэлъытагъэу цIыфым фитыныгъэу ыкIи пшъэрылъэу иIэхэр ныбжьыкIэхэм къафаIотэныр ары.

— Конституцием мэхьанэшхоу иIэр илъэс 20-м къыкIоцI къыгъэшъыпкъэжьыгъ, — еIо Iэшъхьэмэфэ Фатимэ. — Урысыем щыпсэурэ цIыфхэм щыIэкIэшIу яIэным ар фэIорышIагъ. ТапэкIи ащ ишапхъэхэр тымыукъохэу тыщыIэнэу сыщэгугъы.

Iэнэ хъураер студентхэм ядокладхэмкIэ лъагъэкIотагъ. Конституцием имэхьанэ, ащ еплъыкIэу фыряIэм ахэр къатегущыIагъэх.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ лъэшэу гухэкI щыхъугъ Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу, РСФСР-мрэ Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэмрэ язаслуженнэ артистэу, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премие илауреатэу, медалэу «Адыгеим и Щытхъузехь» зыфиIорэмрэ Теуцожь Цыгъо имедальрэ къызыфагъэшъошагъэу, культурэмкIэ Общественнэ советэу Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ дэжь щызэхэщагъэм итхьаматэгъэу, Урысыем итеатральнэ IофышIэхэм я Союзрэ Урысыем итхакIохэм я Союзрэ ахэтыгъэу Мурэтэ Чэпай Исмахьилэ ыкъом идунай зэрихъожьыгъэр ыкIи ащ иунагъорэ иIахьылхэмрэ афэтхьаусыхэ.

Лъэпкъ зэпэуцужьыныгъэхэр Урысые Федерацием къырамыгъэтэджэнхэ алъэкIыщтба?

Лъэпкъ зэпэуцужьыныгъэхэу Урысые Федерацием къыщыхъухэрэм лъэпсэ зэфэшъхьафхэр яIэх. Загъорэ ар Урысые Федерацием ишъолъырхэм социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэу ашIыгъэр зэрэзэфэмыдэм; ятIонэрэмкIэ, къэралыгъо гъэпсыкIэмкIэ лъэпкъхэм зэфэдэ фитыныгъэхэр зэрямыIэхэм; ящэнэрэмкIэ, культурэм, бзэм алъэныкъокIэ лъэпкъхэм яфитыныгъэхэр икъоу къызэрэдамылъытэхэрэм; яплIэнэрэмкIэ, къэзыщахьыжьырэр — фэди 10-кIэ ащызэтекIыщтыгъэх. Социальнэ лъэныкъомкIи Iофхэр джащ фэдагъэх.

Мы аужырэ илъэсхэм сабыйхэм якъэхъункIэ Урысые Федерацием Iофхэр лъэшэу къыщыхьылъагъэх. Мы аужырэ илъэсипшIхэмкIэ апэрэу 2010-рэ илъэсым хэгъэгум исхэм япчъагъэ нэбгырэ миллион 1,5-рэ фэдизкIэ нахь макIэ хъугъэ. 2013-рэ илъэсым имэзибгъу пштэмэ, сабыеу къэхъугъэхэм

Лъэпкъ зэфыщытыкIэхэм алъэныкъокIэ зэгурымыIоныгъэхэр къызыхэкIыхэрэр икъоу зэхафыхэмэ ыкIи ахэм ядэгъэзыжьыкIэ амалхэм зэдяусэхэмэ ары политикэ обществэхэм ящыIэныгъэ лъэпкъ зэпэуцужьыныгъэхэр хагъэзыжьынхэ залъэкIыщтыр. Объективнэ хабзэхэр зэраукъохэрэм ахэр къыкIэкIох. Арышъ, ащ фэдэ хабзэхэр къыдалъытэхэмэ ыкIи лъэпкъ зэфыщытыкIэхэр нахьышIу ашIыхэмэ ары лъэпкъ зэпэуцужьыныгъэхэр дагъэзыжьынхэ залъэкIыщтыр.

уцухьэрэ дунаир зэщигъакъозэ, лъэпкъым ежь-ежьырэу кIодыпIэм зызэрэригъэуцожьырэм ыкIи нэмыкIхэм къапкъырэкIы.

Зыпкъитыныгъэр зэщызыгъэкъорэ лъэныкъохэр Урысые Федерацием ишъолъыр зэфэшъхьафхэм ащызэхэгъэкIухьагъэхэ хъугъэ, лъэпкъ зэфыщытыкIэхэр лъэш дэдэу ащ къыгъэхьылъагъэх ыкIи икIэрыкIэ шъыпкъэу ахэр агъэпсыжьынхэ фаеу къышIыгъ.

Ащ епхыгъэу мыщ фэдэ упчIэ къэуцу: **лъэпкъ Iофыгъохэр зэшIуахынхэу, обществэм ищыIэныгъэ лъэпкъ зэпэуцужьыныгъэхэр хагъэзыжьынхэу амал щыI шъуIуа? Ащ джэуап къеттыжьызэ, гущыIэхэу «лъэпкъ Iофыгъохэр», «лъэпкъ зэпэуцужьыныгъэхэр» зыфиIохэрэр зэрэзэтекIыхэрэм ягугъу къэтшIын фае.** Лъэпкъ Iофыгъохэм объективнэ нэшанэ яI, сыда пIомэ лъэпкъхэм хэхъоныгъэ ашIынымкIэ лъапсэ хъухэрэр зэдемыгъэштэныгъэхэр къызэрэтэджыхэрэр ыкIи ахэр зэрэзэшIуахырэр ары. Джары лъэпкъ зэфыщытыкIэхэм ренэу лъэпкъ Iофыгъохэр зыкIягъусэхэр. Ащ зэфэхьысыжьэу тигъэшIыгъэр мыщ фэд: лъэпкъхэр щэIэфэхэ нэс лъэпкъ Iофыгъохэри къэуцущтых, ахэм язэшIохын ыуж ренэу итынхэ фаеуи хъущт.

Лъэпкъ зэпэуцужьыныгъэхэр къызыпкъырыкIыгъэр Урысые Федерацием ишъолъырхэр ясоциальнэ-экономикэ хэхъоныгъэкIэ шIукIаеу зэрэзэтекIыхэрэр ары. Татарстанрэ Башкортостанрэ народнэ-хъызмэт амалышхохэр яIэхэмэ, нэмыкI шъолъырхэу Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къалмыкъым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Марийскэ Республикэм афэдэхэм ар къяпIолIэн плъэкIыщтэп. ЯминитIурэ илъэсхэм ыкIэхэм адэжь зы нэбгырэм телъытагъэу чIыгум, IофшIэным, капиталым, предпринимательствэм пстэумкIи къахэкIырэ федэр (национальнэ доходыр) шъолъырхэм фэди 8-кIэ, промышленностым къыщыдагъэкIырэ продукцием ыкIи мэкъу-мэщым зэхэубытагъэу продукциеу къыанахьи зидунай зыхъожьыгъэхэм япчъагъэ мин 453-кIэ нахьыбагъ. Лъэпкъ зэIуупIэныгъэхэм (заохэм), сабыйхэр нахь макIэу къызэрэхъухэрэм, шъон пытэхэм, наркотикхэм апыщагъэхэр нахьыбэ зэрэхъурэм, тыкъэзыуцухьэрэ дунаим изытет зэрэзэIыхьэрэм къахэкIэу зидунай зыхъожьыхэрэм япчъагъэ зэрэхахъорэм, тхьамыкIагъохэм нахьыбэ зэрахэкIуадэрэм ыкIи нэмыкIхэм ахэр япхыгъэх.

Урысые Федерацием ишъолъыр 50-мэ нэбгырэ пчъагъэу ащыпсэурэр нахь макIэ хъугъэ. Темыр Кавказым иреспубликэхэр, нэмыкI шъолъыр заулэхэр ыкIи Урысыем иавтономиещтыгъэхэр арых ныбжьыщэ зидунай зыхъожьыгъэ пчъагъэм нахьи нахьыбэу сабыйхэр къызыщыхъугъэхэр. Хэгъэгум ис пчъагъэр къызэрэбгъэхъунэу ифэмэ-бжьымэ дэй зэрэпсаоу урысые обществэми, лъэпкъ пэпчъи ясоциальнэ гъэпсыкIэ тырегъахьэ.

Росстатым къызэритыгъэмкIэ, 2013-рэ илъэсым ехъулIэу Адыгеим нэбгырэ мин 450-рэ щыпсэущтыгъ. Адыгэхэр нахьыбэрэмкIэ къоджэ 45-мэ, къэлэ, поселкэ, станицэ, къутыр ыкIи нэмыкI псэупIэ пстэуми адэсых. ЦIыфхэм якIэтхыкIыжьыныгъэу 2010-рэ илъэсым щыIагъэм нафэ къызэришIыгъэмкIэ, адыгэ мини 110-м ехъу, е республикэм исхэм япроцент 24,5-р, джащ фэдэу къэбэртэе нэбгырэ мини 6-м ехъу Адыгеим щэпсэух. Урысхэм япчъагъэ нэбгырэ мин 270-м, е процент 61-м, къехъу. Ахэм анэмыкIэу украинцэхэр, къэнджалхэр, урымхэр, ермэлхэр, курдхэр, цыганхэр, азербайджанхэр, белорусхэр, чэчэнхэр, авархэр, табасаранхэр, лезгинхэр, молдаванхэр, абхъазхэр, абазэхэр, узбеккхэр, таджикхэр, тыркуменхэр, казаххэр, нэмыцхэр, мордвинхэр, чувашхэр, джуртхэр, удмуртхэр, болгархэр, осетинхэр, корейцэхэр, гъурджхэр ыкIи СССР-м хахьэщтыгъэ хэгъэгухэм янэмыкI лъэпкъ зэфэшъхьафхэм къахэкIыгъэхэр Адыгеим щэпсэух.

Социальнэ структурэм изегъэушъомбгъункIэ зэмызэгъыныгъэ инхэу илъэсипшI пчъагъэм зэтырихьагъэхэри лъэпкъ зэпэуцужьыныгъэхэр къэтэджынхэмкIэ лъапсэ хъугъэхэм ащыщых. ЗиIоф нахь дэйхэр Темырым щыпсэурэ лъэпкъхэу зипчъагъэкIэ макIэхэр ары. Ахэм гурытымкIэ илъэс 45 — 55-рэ ныбжь къагъашIэрэ, кIэлэцIыкIу лIэныгъэри мыщ нахь щыин.

Лъэпкъ зэфыщытыкIэхэм алъэныкъокIэ зэгурымыIоныгъэхэр къызыхэкIыхэрэр икъоу зэхафыхэмэ ыкIи ахэм ядэгъэзыжьыкIэ амалхэм зэдяусэхэмэ ары политикэ обществэхэм ящыIэныгъэ лъэпкъ зэпэуцужьыныгъэхэр хагъэзыжьынхэ залъэкIыщтыр. Объективнэ хабзэхэр зэраукъохэрэм ахэр къыкIэкIох. Арышъ, ащ фэдэ хабзэхэр къыдалъытэхэмэ ыкIи лъэпкъ зэфыщытыкIэхэр нахьышIу ашIыхэмэ ары лъэпкъ зэпэуцужьыныгъэхэр дагъэзыжьынхэ залъэкIыщтыр.

Адэ лъэпкъ зэфыщытыкIэхэр зэгъэкIугъэнхэмкIэ сыд фэдэ хэкIыпIэха щыIэхэр? __АпэрэмкIэ,__ лъэпкъ зэфыщытыкIэхэм алъэныкъокIэ тапэкIэ еплъыкIэу щыIагъэхэм — лъэпкъхэм ящыIэныгъэрэ Iофым изытет шъыпкъэрэ акIэрычъагъэхэм абгъодэкIыжьынхэ фае. Сталиным, Сусловым, Брежневым ятеоретическэ догмэхэу лъэпкъхэр нахь псынкIэу зэпэблагъэ шIыгъэнхэм, ахэр зэхэгъэткIухьажьыпэгъэнхэм яхьылIагъэм партиемрэ къэралыгъомрэ лъэпкъ IофхэмкIэ яполитикэ чIыпIэ къин изыгъэуцагъэм щытыухьан фае. Урысые Федерацием илъэпкъыбэмэ яшIоигъоныгъэхэм джыдэдэм политикэ нэшанэ ахэлъ ыкIи ахэр зыфэкIожьыхэрэр ежьежьырэу ялъэпкъ Iофхэр зэрафэжьынхэу амалрэ суверенитет икъурэ яIэнхэр ары. Ау лъэпкъ зэхашIэу зыкъэзыIэтырэм «советскэ интернационализмэу» нэмыкI купкI зиIэ хъугъэр джыри къыпагъэуцужьы. «Гупчэм» итенденциехэу лъэпкъ зэфыщытыкIэхэр «гъэтэрэзыгъэнхэм», цIыф лъэпкъыбэмэ якъэралыгъоу щыт Урысые Федерацием изыкIыныгъэ-пытагъэ кIуачIэкIэ, IашэкIэ, экономикэ санкциехэмкIэ къэухъумэгъэнхэм атегъэпсыхьагъэхэм джыри кIуачIэ яI. А пстэумэ кризисыр нахь агъэлъэшын, зэпэуцужьыныгъэхэр къызыдахьынхэ, объективнэ тенденциехэмрэ лъэпкъхэм хэхъоныгъэ зэрашIын фэе гъогумрэ зэщагъэкъон алъэкIыщт.

__ЯтIонэрэмкIэ,__ лъэпкъ зэфыщытыкIэхэм алъэныкъокIэ демократическэ, зэрэцIыфлъэпкъэу зэрыгъозэрэ шапхъэхэр блэкI имыIэу къыдэлъытэгъэнхэ фае нахь, къаIоу уцужьыхэ хъущтэп. Ахэм ащыщэу апэрэ чэзыоу зигугъу къэшIыгъэн фаер суверенитетыр, гъогоу зэрыкIощтхэр ежь-ежьырэу лъэпкъхэм къыхахынхэу, зыхэт хэгъэгухэм къахэкIыжьыным, якъэралыгъо агъэпсыным нэсэу фитыныгъэ зэряIэр; лъэпкъхэм зэфэдэ фитыныгъэхэр ягъэгъотыгъэнхэр ыкIи лъэпкъхэр зэрагъэцIыкIухэрэр дэгъэзыжьыгъэныр; лъэпкъ, лъэпкъ-дин фэгъэкIотэныгъэхэр зэкIэ техыжьыгъэнхэр ары. Джащ фэдэ шапхъэхэм атетхэу лъэпкъхэм язэдэлэжьэныгъэрэ язэдэIэпыIэжьыныгъэрэ агъэпсын фае.

__ЯщэнэрэмкIэ,__ национальнэ къэралыгъомрэ къэралыгъо суверенитетымрэ алъэ тегъэуцожьыгъэнхэ фае. Ар лъэпкъым исуверенитет изы Iахь шъыпкъэу щыт. Урысые Федерацием щыпсэурэ лъэпкъхэм язэфыщытыкIэхэмкIэ урыс лъэпкъым зегъэужьыжьыгъэным, ащ къэралыгъо гъэпсыкIэу иIэм хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным мэхьанэшхо яI.

__ЯплIэнэрэмкIэ,__ хэгъэгум ис лъэпкъ пстэуми якультурэ зыкъегъэIэтыжьыгъэнымкIэ ыкIи хэхъоныгъэ егъэшIыгъэнымкIэ ищыкIэгъэ амалхэр зэкIэ зехьэгъэнхэ фае. Сыда пIомэ культурэр ары лъэпкъым изэкъотыныгъэ иухъумакIор. Ары бюрократие хабзэм ышIэзэ лъэпкъхэр якультурэ кIэнрэ ятарихърэ акIэричыхэ зыкIышIоигъуагъэр.

КъэIогъэн фае егъэзыгъэкIэ лъэпкъхэм якультурэ зэфэдэ зэрашIырэм ар къызэрэригъэIыхырэр ыкIи ихэхъоныгъэкIэ цивилизацием зэрарышхо зэрэригъэшIырэр. Джащ фэдэу икъоу зэхашIыкIын фае Урысые Федерацием ис лъэпкъхэм якультурэ зэфэшъхьафхэм ябайныгъэ цивилизацием хэхъоныгъэ егъэшIыгъэнымкIэ къэкIопIэшхоу зэрэщытыр. А байныгъэшхом икъэухъумэнкIэ тихэгъэгу ис лъэпкъхэм ямызакъоу, зэрэцIыфлъэпкъэуи апашъхьэ тэ пшъэдэкIыжь щытэхы. ЩыIэныгъэм къызэригъэлъагъорэмкIэ, лъэпкъхэр зэгурыIонхэмкIэ джыри якультурэ чыжьэу зэрэнэмысыгъэр ары цIыфхэм азыфагу къихъухьэрэ зэпэуцужьыныгъэхэм азыныкъо нахьыбэмэ якъэкIуапIэр.

Бзэр зыIэпызыжьырэ лъэпкъхэр мэкIодыжьых, нэмыкI лъэпкъхэм ахэткIухьажьых. Ар дэгъоу къеушыхьаты тихэгъэгу ис лъэпкъыбэмэ абзэхэм яхэхъоныгъэкIэ Iофхэм язытет шъыпкъэ. Арышъ, бзэр хъатэ зэрэзыпамыхырэм, къызэрэрамыдзэрэм е ащ игъэфедэнкIэ гъунапкъэ горэхэр зэрагъэуцухэрэм лъэпкъ зэфыщытыкIэхэр къагъэхьылъэх, загъори ахэр зэпэуцужьыныгъэхэм якъэкIуапIэ мэхъух.

Джыри зы Iофыгъу — лъэпкъ пэпчъ иныдэлъфыбзэ ипшъэрылъхэр зыпкъ игъэуцожьыгъэнхэ фае. Бзэр лъэпкъым изы нэшанэ шъхьаIэу, ащ икультурнэ, исоциальнэ щыIэныгъэ ылъапсэу щыт. Бзэр зыIэпызыжьырэ лъэпкъхэр мэкIодыжьых, нэмыкI лъэпкъхэм ахэткIухьажьых. Ар дэгъоу къеушыхьаты тихэгъэгу ис лъэпкъыбэмэ абзэхэм яхэхъоныгъэкIэ Iофхэм язытет шъыпкъэ. Арышъ, бзэр хъатэ зэрэпамыхырэм, къызэрэрамыдзэрэм е ащ игъэфедэнкIэ гъунапкъэ горэхэр зэрагъэуцухэрэм лъэпкъ зэфыщытыкIэхэр къагъэхьылъэх, загъори ахэр зэпэуцужьыныгъэхэм якъэкIуапIэ мэхъух.

Iофыгъо шъхьаIэхэм ащыщэу джыри ягугъу къэшIыгъэн фае лъэпкъ пстэуми яэкономикэ щыIэныгъэ демократизацие шIыгъэн, лъэпкъ пэпчъ ишIоигъоныгъэхэр къыдалъытэзэ, экономикэ Iофыгъохэм язэшIохынкIэ шъхьафитыныгъэшхорэ суверенитет икъурэ ягъэгъотыгъэн зэрэфаем. Лъэпкъым ишIоигъоныгъэхэр къыдэлъытэгъэнхэ фае тIомэ къыдгъэкIырэр нэмыкI лъэпкъхэм яфедэхэр амыукъохэу, ежьхэм яфедэхэр къагъэгъунэжьынхэ зэрэфаер ары. Арышъ, лъэпкъ зэфыщытыкIэхэр зыпкъ игъэуцожьыгъэнхэмкIэ, зэгурымыIоныгъэхэр дэгъэзыжьыгъэнхэмкIэ экономикэ политикэ тэрэзэу щытыр нэмыкI лъэпкъхэм, апэрэ чэзыоу нэмыкI республикэхэм, зэфэдэ фитыныгъэхэмрэ шъхьафитыныгъэ икъумрэ зылъэпсэхэ зэдэлэжьэныгъэ, зэкIэ лъэпкъхэм яфедэхэм адиштэрэ зэдэлэжьэныгъэ зэдырягъэныр ары. Экономикэм ылъэныкъокIэ зэдэлэжьэныгъэм изы амалышIоу ащыщ Урысыем ибэдзэрэу лъэпкъ пстэуми зэдагъэфедэрэр.

Мылъку лъэпкъ зэфэшъхьафхэмрэ Урысыем ибэдзэр шъхьафитрэ ары тихэгъэгу ис лъэпкъхэм яэкономикэ зэфыщытыкIэхэр демократизацие шIыгъэнхэмкIэ гъогу шъхьаIэр. Урысые бэдзэрыр республикэхэм яэкономикэ, яполитикэ суверенитет апэшIуекIорэп. Политикэ Iофыгъохэм язэшIохынкIэ экономикэ санкциехэр зэрагъэфедэрэр хэнэжьыгъэн фае. Хабзэм игупчэ къулыкъухэм ащ фэдэ санкциехэр республикэхэм зэрарахьылIэхэрэм, суверенитетрэ шъхьафитыныгъэрэ яIэнхэм зэрэфаблэхэрэр къызэрэзэтыраIажэрэм лъэпкъ зэфыщытыкIэхэр къагъэхьылъэх, лъэпкъ зэпэуцужьыныгъэхэр къызыдахьых, хэгъэгум ис лъэпкъ пстэуми яхэхъоныгъэ ахэм лъэшэу зэрар рахы. Джыдэдэм, Урысые Федерацием иэкономикэ, исоциальнэ, иполитикэ Iофыгъохэр лъэшэу къызыщыхьылъэгъэхэ лъэхъаным, лъэныкъо пстэуми, анахьэу экономикэм, имперскэ психологиер ащымыгъэфедэжьыгъэным мэхьанэшхо иI.

Экономикэм, политикэм ыкIи социальнэ лъэныкъом лъэпкъ зэфыщытыкIэхэр ащыгъэтэрэзыгъэнхэмкIэ стратегиер зытегъэпсыхьагъэр лъэпкъ зэпэуцужьыныгъэхэр нахь макIэ шIыгъэнхэр, лъэпкъ зэгурымыIоныгъэхэм къакIэгъэчыгъэныр ары. **Джырэ обществэр лъэгапIэу зынэсыгъэмкIэ лъэпкъэу къызыхэкIыгъэхэм елъытыгъэу фэгъэкIотэныгъэ горэхэр афашIынхэуи, цIыфым ифитыныгъэхэм къакIырагъэчынэуи щытыгъ. Ар къызагурыIокIэ, лъэпкъ зэгурымыIоныгъэмрэ зэпэуцужьыныгъэхэмрэ ащыщыбэ дагъэзыжьын е зэфыщытыкIэхэр нахьышIу ашIынхэ алъэкIыщт.**

Арышъ, зэдыти Урысыешхом ис лъэпкъ пстэуми тапэкIэ хэхъоныгъэ ашIыным пае унитар къэралыгъом итоталитарнэ режим текIынхэшъ, лъэпкъ зэфыщытыкIэхэмкIэ гуманитар, демократие шапхъэхэм атехьанхэ фае. Неущырэ мафэмкIэ гъогу тэрэз закъоу щытыр Урысые Федерацием ис лъэпкъ пстэуми суверенитет, фитыныгъэ, шъхьафитыныгъэ икъу ягъэгъотыгъэныр ары.

ШЫКЪУЛТЫР Батырбый.
Адыгэ къэралыгъо университетым къэралыгъомрэ правэмрэ ятеориекIэ ыкIи ятарихъкIэ икафедрэ ипрофессор, тарихъ шIэныгъэхэмкIэ доктор, Адыгэ Республикэм шIэныгъэхэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшху, Урысые Федерацием социальнэ шIэныгъэхэмкIэ и Академие иакадемик, шIэныгъэхэмкIэ Дунэе Адыгэ Академием иакадемик.

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЫР

ХэкIыпIэшIу къэзыгъотырэр текIо

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — МБА Москва — 73:62 (29:17, 10:16, 19:18, 15:11).
Тыгъэгъазэм и 14-м Мыекъуапэ щызэIукIагъэх.
Зезыщагъэхэр: Ю. Назаренко — Краснодар, В. Жак — Ростов-на-Дону, А. Кольцов — Тула.
«Динамо-МГТУ»-м щешIагъэхэр, очко пчъагъэу къахьыгъэр: Гапошин — 22, Хмара — 14, Болотских — 12, Лавриненко, Дудко — 8, Лундако — 2, Блэгъожъ — 2, Воротников — 13.

Апшъэрэ купэу «Б»-м апэрэ чIыпIэр щызыIыгъ командэу МБА-м «Динамо-МГТУ»-р зэрэдешIагъэм еплъыкIэу тигъэшIыгъэр зэфэдэп. Апэрэ такъикъи 10-р 29:17-у аухыгъ. ХьакIэхэр ащ фэдэ ешIакIэм фэхьазырыгъэхэп. Тикомандэ икапитанэу Артем Гапошиным апэрэ такъикъ 20-м очко 18 ригъэкъугъ. Сергей Болотских Iэгуаор «къемыдэIоу» къэлъагъощтыгъ. Хъурджанэм пэблагъэу щытэу Iэгуаор ридзэн ымылъэкIэу гъогогъуи 7 къыхэкIыгъ. КъыкIэлъыкIогъэ такъикъ 20-м С. Болотских иешIакIэ къыгъотыжьыгъ — рэхьатныгъэ къызыхигъафи, очко 12 командэм къыфихьыгъ. ЕшIэгъур кIэухым факIощтыгъ, очко заул ныIэп бысымхэр хьакIэмэ апэ зэритыгъэхэр. А. Гапошиным зэ, И. Хмарэ тIогъогогъо, С. Воротниковым щэгъогогъо очкоуищ дзыгъохэр агъэцакIэхи, пчъагъэм зыхагъахъом, Адыгеим икомандэ текIоныгъэр къызэрэдихыщтыр пшIэнэу щытыгъ. ХьакIэхэр апэкIэ къилъыщтыгъэх, ау хъагъэм Iэгуаор радзэныр бэрэ къадэхъущтыгъэп.

ЯтIонэрэ ешIэгъур

«Динамо-МГТУ» — МБА — 56:74 (10:16, 21:12, 13:23, 12:23).
Тыгъэгъазэм и 15-м Мыекъуапэ щызэдешIагъэх.
«Динамо-МГТУ»: Лундако, Гапошин — 21, Хмара — 2, Болотских — 18, Дудко — 3, Ефремов, Блэгъожъ — 3, Воротников — 9.

Апэрэ такъикъ 20-м тибаскетболистхэм тащытхъугъ. ЯтIонэрэ такъикъ 20-м хьакIэхэм баскетбол шъыпкъэ къагъэлъэгъуагъ. Очкоуищ дзыгъокIэ гъогогъуищ ныIэп хъагъэм Iэгуаор зэрэрадзагъэр. ТиухъумакIохэр зэбгырэщыхэзэ, пчъагъэм хагъэхъоныр къяхьылъэкIыщтыгъэп. К. Бабыниным очко 23-рэ, А. Тихониным 21-рэ рагъэкъугъ. ЯгуетыныгъэкIи, яIэпIэсэныгъэкIи зыкъытагъэштагъ. МБА-м зэфэдэу ешIэрэ спортсмен макIэп иIэр, ащ ишIуагъэкIэ жьыр кIэтэу командэр зэнэкъокъум хэлажьэ.

Пресс-зэIукIэр

«Динамо-МГТУ»-м итренер шъхьаIэу Андрей Синельниковым тиспортсменхэр къыубыгъэхэп. Апэрэ мафэм ешIэгъум хэкIыпIэхэр къыфагъотыгъэх. ЗэрэпшъыгъэхэмкIэ ятIонэрэ мафэм къямыгоуагъэу щытэп.

МБА-м итренер шъхьаIэу Валерий Сизовыр тикомандэ къыщытхъугъ. МБА-р апшъэрэ купэу «А»-м хэхьаным фэбанэ. Ащ дакIоу, баскетболист дэгъухэр командэхэм афигъэхьазырыныр ипшъэрылъэу щыт. МБА-р зызэхэщагъэм ыуж мэзищ ныIэп тешIагъэр. Мы илъэс ешIэгъум зэIукIэгъуищ шIуахьыгъэр.

«Динамо-МГТУ»-р ятIонэрэ чIыпIэм щыI. Тыгъэгъазэм и 23 — 24-м тикомандэ Иркутскэ ибаскетболистхэм Мыекъуапэ ащыIукIэщт.

Сурэтым итхэр: **«Динамо-МГТУ»-р МБА-м дешIэ.**

КIЫМЭФЭ ФУТБОЛЫР

Осым къегъэхьылъэ

Осыр къеси ешIапIэм ущызэнэкъокъуныр нахь хьылъэ хъугъэ. Мыекъуапэ футболымкIэ изэIухыгъэ кIымэфэ зэнэкъокъу хэлэжьэрэ командэхэм ар къыдалъытэзэ, зэIукIэгъухэм зафагъэхьазырыгъ. Апшъэрэ купым хэтхэр стадионэу «Юностым» щызэдешIагъэх.

ЗэIукIэгъухэм якIэуххэр

СДЮШОР — «Мыекъуапэ» — 0:4, «Ошъутен» — «Радуга» — 0:2, «Щагъдый» — МГТУ — 2:0, «Чыгушъхь» — «Урожай» — 0:1.

«Мыекъуапэр» спорт еджапIэм ифутболист ныбжьыкIэхэм зэратекIуагъэр дгъэшIагъорэп. М. Шевченкэм тIогъогогъо, А. Горинымрэ Е. Суровымрэ зэрызэ СДЮСШОР-м икъэлапчъэ Iэгуаор дадзагъ. «ОшъутенэмрэР» «Радугэмрэ» опыт зиIэу ащешIэрэр макIэп, С. Веркашанскэр «Черноморец» Новороссийск, Д. Ахбэ «Волгарь» Астрахань яфутболистых. НэбгыритIуми зэрызэ «Ошъутенэм» икъэлапчъэ Iэгуаор дадзи, «Радугэм» текIоныгъэр къыдихыгъ. МГТУ-м ешIэгъур къымыхьыгъэми, «Щагъдыим» дэгъоу дешIагъ. И. Юдинымрэ И. Жегулинымрэ МГТУ-м икъэлапчъэ Iэгуаор зэрызэ дадзагъ. Д. Шэуджэныр, М. Мыкъор, А. Казаковыр, С. Сандаковыр, нэмыкI футболистхэр МГТУ-м яIэпIэсэныгъэкIэ къыхэщых, ау а мафэм «Щагъдыир» нахь лъэшыгъ. Командэр зэгурыIоу ешIагъ.

«Чыгушъхьэр» «Урожаим» зыIокIэм, зинасып къыхьырэм текIоныгъэр къыдихыщтэу бэмэ къащыхъущтыгъ. ЕшIэгъур аухынымкIэ нэгъэупIэпIэгъу 20 къэнагъэу Кобл Мэдин «Чыгушъхьэм» икъэлапчъэ Iэгуаор дидзи, «Урожаим» зэIукIэгъур ыхьыгъ.

ЯтIонэрэ купыр

«Делотехника» — «Спортмастер-2» — 3:6, АГУ — «Кавказ» — 0:10, СОЦ — «Спортмастер» — 4:10, «Квант» — «Ошъутен-2» — 2:7, «Инфора» — «Звезда» — 0:2, «Медик» — УВД — 1:3, «Фыщт» — «Динамо» — 3:5, «Джокер» — «Герта» — 3:1, «Газпром» — «Картонтара» — 0:0.

ЧIыпIэхэр

ЯтIонэрэ купым хэт командэ пэпчъ ешIэгъуи 6 иIагъ.

Купэу «А»-р

1. «Кавказ» — 12
2. «Картонтара» — 10
3. УВД — 9
4. АГУ — 7
5. «Газпром» — 7
6. «Спортмастер-2» — 7
7. «Медик» — 3
8. ОФО — 0
9. «Делотехника» — 0.

Купэу «Б»-р

1. «Спортмастер» — 15
2. «Ошъутен-2» — 15
3. «Джокер» — 12
4. «Динамо» — 9
5. «Звезда» — 9
6. СОЦ — 6
7. «Фыщт» — 3
8. «Герта» — 3
9. «Квант» — 1
10. «Инфора» — 1.

Сурэтым итыр: **«Урожаим» дэгъоу щешIэрэ Андрей Ушениныр ыпэкIэ илъыгъ.**

Апшъэрэ купыр

Командэхэм ешIэгъу плIырыплI яIагъэр.

1. «Урожай» — 2
2. «Щагъдый» — 9
3. МГТУ — 7
4. «Радуга» — 7
5. «Мыекъуапэ» — 6
6. «Чыгушъхь» — 3
7. «Ошъутен» — 3
8. СДЮШОР — 0.

Тыгъэгъазэм и 22-м зэдешIэщтхэр

СДЮШОР — «Чыгушъхь»
«Ошъутен» — «Мыекъуапэ»
«Урожай» — МГТУ
«Щагъдый» — «Радуга».

ЗэIукIэгъухэр сыхьатыр 11-м аублэнхэшъ, зэкIэлъыкIохэу стадионэу «Юностым» щызэнэкъокъущтых.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакцием зыдэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4000
Индексхэр 52161 52162
Зак. 4057

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр
МэщлIэкъо Саид

Редактор шъхьаIэм игуадзэр — пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
Хъурмэ Хъусен